

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhiepiscopale, Sibiu, str. măcelarilor 45,

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.,
rândul cu litere garmond.

Nou abonament

deschidem cu 1 Ianuarie v. 1908 la ziarul

„Telegraful Român“

cu prețurile indicate în fruntea foii, anume:

pe un an 16 coroane,
pe șase luni 8 coroane,
pe trei luni 4 coroane.

Programul ziarului nostru e bine cunoscut publicului cetitor român, prin urmare e de prisos a-l mai schița de nou. Rugăm pe vechii abonați să grăbească cu renoirea abonamentului și să stăruiască pentru lățirea ziarului nostru în cercurile amicilor și cunoscuților lor.

Abonamentele se fac prin mandat postal, trimițându-se prețul înainte.

Numele abonatului, împreună cu locuința și posta ultimă, să se scrie corect și legibil, pentru ca la postă să nu se facă greșeli. Bani de abonament să trimit Administrației tipografiei arhiepiscopale în Sibiu (Nagyszeben), strada Măcelarilor, nr. 45.

Administrația.

Chestia croată.

Sibiu, 10 Ianuarie n.

E pusă de nou la ordinea zilei chestia croată, intrată acum în alte faze. Anume, banul, pe care-l numise guvernul mai astăvară în contra voinței Croaților, baronul Rakodczay, la un semn dat din partea ministrului-prezident Wekerle și-a înaintat dimisia, și în locul său a fost numit ban al Croației și Slavoniei baronul Rauch Paul, despre care scrisesem, nu tocmai de mult, că e luat în combinație se fie urmaș al lui Rakodczay. Alegerile nu le va conduce deci baronul Rakodczay, ci baronul Rauch, despre care se zice, că va inaugura în Croația și Slavonia politica mâinei celei tari,

cum avea să o inaugureze la noi contele Tisza István la timpul său.

Căderea banului Rakodczay înseamnă deci, nici mai mult nici mai puțin, decât că opoziția croată din dieta țării noastre nu numai că nu poate fi nimicită la alegerile cari în curând vor fi efectuate pe teritoriul slavono-croat, ci că e cu mult mai tare decât în trecut. S'a dus deci banul Rakodczay, care nu putea să o înfrângă, și a venit banul Rauch, cu misiunea, ca să o înfrângă.

Ii va succede? Credem, că tot așa de puțin, cum nu a succes nici contelui Tisza, ori baronului Fejérváry, se înfrângă la timpul său opoziția maghiară din Ungaria! Sunt cu mult mai tari bazele pe cari stau Croații, decât că poată fi dați la o parte cu una cu două, căci la spatele lor stă poporul întreg, alarmat și indignat de atacul ce i s'a îndreptat prin introducerea limbii maghiare în serviciul dela căile ferate de pe teritoriul croato-slavon.

Nu schimb de persoane le trebuie deci Croaților, pentru că în cele din urmă e tot una, dacă banul lor are nume unguresc, nemțesc ori croat, ci o schimbare doresc ei în politica guvernului cu privire la drepturile lor autonome, și mai ales revocarea dispozițiilor trecute în legea (de un paragraf) despre pragmatica oficialilor dela căile ferate, în care se cuprinde o vătămare evidentă pentru limba lor!

Din cele ce am putut ceti până acum în ziarele maghiare, baronul Rauch, noul ban, va duce cu sine la Zagreb, pe lângă unele favoruri de natură culturală și economică, încă și o mică concesiune în privința acestui gravamen, anume, învoirea guvernului, ca chestia aceasta de limbă la căile ferate se fie supusă judecății comisiei regnicolare, singură chemată să decidă, dacă se cuprinde o violare de drept în dispozițiile cu pricina, ori nu?

Noul ban crede, că pe basa a-

ceasta îi va succede se formeze un partid, care intrând apoi, cu întregul aparat oficios, în luptele electorale, să scoată pe cei de mai înainte din dietă și să facă posibilă înțelegerea cu Maghiarii. Mari speranțe însă nu sunt, că va succede planul. Chiar banul însuși nu leagă mari nădejdi de greua sa misiune, și a declarat, că dacă nu-i succede se înjghebeze un nou partid, se va retrage de pe terenul politic.

Poatecă va fi mai norocos însă decât antecesorul său barem în ce privește administrația internă din Croația și Slavonia, și va afla oameni pe cari să-i poată pune în posturile înalte din centru și în posturile de comiți-supremi, pentru că baronul Rakodczay a guvernat fără consilieri de secții și fără comiți-supremi, după ce nime n'a voit să primească funcții sub el. Iar dacă i-se va încredința și administrația de la Zagreb, atunci va trage poate și guvernul nostru învățătura, că cu schimbarea simplă a persoanelor nu se îndreaptă răul, care-și are rădăcinile cu mult mai adânc, ci cum spunea Mocsáry în articolul său de Crăciun, pe care-l publicăm mai la vale în întregime, cuiul trebuie scos din rană și rana se va vindeca numai decât dela sine! Iar cuiul e nefericita dispoziție trecută în legea despre pragmatica funcționarilor dela căile ferate, că cei aplicați pe liniile croate trebuie se știe ungurește. Va să zică, o mică trăsătură de condeiu s'ar cere numai și pacea și ordinea ar fi la moment restabilită în Croația și Slavonia! De ce nu se face oare aceea mică trăsătură de condeiu??

Noua lege electorală. Se da ca pozitivă știrea, că noua lege electorală va fi prezentată dietei spre dezbateri în cursul lunei Martie, anul 1908, iar noile alegeri pentru dieta se vor face, pe baza legii despre sufragiul universal, în primăvara anului 1909.

care întregă viața a luptat pentru intruparea idealurilor poporului norvegian. A luptat cu mijloacele artei pentru regenerarea culturală și politică a Norvegiei, care până la începutul secolului trecut nu înseamnă aproape nimic în istoria universală, n'avea nici măcar o limbă literară proprie. (Holberg, cel mai mare scriitor și reformator al Danemarcei din jumătatea primă a secolului al XVIII-lea, când Norvegia aparținea Danemarcei, era norvegian). Abia la 1814, când Norvegia se rupe politicește de Danemarca, începe și literatura norvegiană. Björnsterne Björnson și H. Ibsen sunt dioscurii Norvegiei, cari au cucerit țării lor un loc de cinste în literatura universală. Björnsterne Björnson e însă mai național decât Ibsen. El e expresia specifică a poporului norvegian, în el se manifestă firea, temperamentul țăranelui norvegian, cu toate defectele și calitățile lui.

Björnsterne Björnson e fecior de popă, născut la 8 Decembrie 1832 în Kvikne, o comună situată într'un ținut stâncos și sterp, cu o climă aspră. Când era în vârstă de șase ani, tatăl său a fost transferat în Naeset, ținutul Romsdalen, renumit ca frumsețe. Pe când urma școala

din orașelul Molda, înființă între elevi o reuniune și trecea ca șef al lor. Ca universitar în Cristiania, trăi o viață foarte intensivă. În curând (în 1852) își începe activitatea publică, mai ales ca critic, îndreptându-se îndeosebi împotriva actorilor danezi, cari stăpâneau scenele norvegiene și cari erau mai mult măscărici decât artiști.

Mai târziu se simți atras tot mai mult spre povestirile țărănești, cunoscând din copilărie viața poporului norvegian. Aceste povestiri, cari formează partea cea mai însemnată din epoca primei lui activități, sunt cele mai reușite, cele mai artistice din întreaga lui activitate.*) Synnøve Solbaken, Arne, Tatăl, Cuibul de vultur, i-au câștigat mulți admiratori în Norvegia și Danemarca. Noutățile limbii, căreia a căutat să-i imprime nuanțele dialectale ale limbii norvegiene și sobrietatea formei l-au ridicat repede în slava celor mai mari scriitori ai nordului. În tratarea subiectelor țărănești se deosebește fundamental de ceilalți contemporani ai săi din alte țări. El e un mare artist al

*) Având autorizația autorului, aceste povestiri vor apărea rând pe rând și în românește, traduse de dl Oct. C. Tăslăuanu.

Clubul naționalist. Astăzi se re-deschide dieta, terminându-se vacanțele de Crăciun. Clubul deputaților naționaliști ține astăzi, la oarele 9 dimineața, ședință, pentru ași preciza atitudinea din viitor față de guvern și majoritatea parlamentară. Să știe, că la ședință vor participa toți deputații naționaliști.

Limba poporului.

Scrisesem, că dl ministra de interne, contele Andrássy Gyula, a adresat o ordinațiune ministerială tuturor municipiilor, făcându-le de datorință, să grijească, ca funcționarii administrației, cari vin în contact cu poporul, mai ales primpretorii și pretorii, să învețe limba poporului, ca să se poată înțelege cu el în mod mijlocit, iar nu cu ajutorul tâlmacilor, ca până acuma. Dăm acum în întregime însemnată ordinațiune, care e următoarea:

„Luând în considerare, atât conducerea bună a administrației, cât și interesele locuitorilor din țară, trebuie să pun pond deosebit pe aceea, ca funcționarii comitatensii cari în oficiile lor stau în contact necontentinți și des cu poporul, să așadă în primul rând protopretorii și pretorii cercuali (solgăbirăii) să poșadă limba locuitorilor din cercul respectiv, sau cel puțin să aibă o atare cunoștință de limbă, ca să se poată înțelege cu poporul fără pedecă, să-i înțeleagă jalbele și să fie în stare a-i explica dispozițiunile sale.

Pentru o administrațiune bună asta e o pretenziune neapărat de lipsă și totodată o condițiune indispensabilă pentru împlinirea cu succes a chemării nobile, care să așteaptă dela funcționarii cercuali pe terenul îngrijirii conștiințioase a intereselor materiale și spirituale ale poporului, precum și în privința ajutorării poporului în chestii mai complicate. Fără cunoașterea limbii locuitorilor, funcționarii comitatensii e străin față cu poporul de pe teritoriul cercului său de activitate, nu se poate înțelege cu poporul încredințat îngrijirii și conducerii sale, nu-i poate cunoaște năcazurile și nizuințele. Nu și poate câștiga încrederea, și în lipsa acesteia nici nu poate posedea influința binefăcătoare, ce trebuie să o aibă, ca să fie în stare a desvolta o activitate folositoare în serviciul scopurilor statului și să poată lucra cu rezultat bun în interesul binelui obștesc și al poporului.

Nu încape îndoială, că și publicul comitatensii simte în deplină măsură și chiar și în trecut a aprobat importanța

FOIȘOARĂ.

Björnsterne Björnson.

A fost mai de multeori vorba în ziarul nostru despre mărele poet norvegian Björnson, care cu atâta energie și căldură a îmbrățișat cauza dreaptă a naționalităților nemaghiare din patria aceasta și a adus-o înaintea forului opiniei publice din întreaga lume, ca să-și croiască judecata asupra ei. Credem deci, că va interesa pe cetitorii noștri să-i cunoască biografia, pe care o reproducem din numărul din urmă al revistei „Luceafărul”, după cum urmează:

Numele acestui uriaș dela miazănoapte, cucerește tot mai mult inimile în văile Carpaților. Cetele oelor năcăjiți își îndreaptă, cu tremurul nădejzii în suflet, privirile spre lumina acestui soare norvegian, care bicioște fără cruțare nedreptatea.

Björnsterne Björnson e unul dintre cei mai mari poeți naționali pe cari i-a avut vre-o țară. „Er ist der grosse Sämman Norwegens” — cum îl numește criticul danez G. Brandes. E un poet-erou,

țărănimii, zugrăvind concepția ei proprie despre lume și viață. Nu împrumută țărănilor concepțiile și ideile lui, cum face de pildă Auerbach la Nemți, sau cum face astăzi Gorki cu vagabonzii lui ruși. Astfel se explică și îngustimea ideilor și stilul sobru, rupt, sgârcoit și expresiv al poeziei lui.

A mai scris drame și poezii. E cunoscut ca unul dintre cei mai buni lirici ai Norvegiei, deși forma versurilor e cam aspră. Poeziile lui patriotice au devenit cântece naționale. Dintre dramele lui din prima epocă amintim: Sigurd Slembe, Arnjot Gelline, Harte Hulda, etc., cari sau nu sunt pentru scenă, sau n'au avut un deosebit succes. Cele mai bune dintre piesele lui din această epocă sunt: Maria Stuart și Noii căsătorii.*)

Pe la 1870 în Norvegia se începe o nouă epocă. Se pornește o mișcare intelectuală și literară modernă, sub influința culturii daneze, franceze și engleze. Björnsterne Björnson însuși câștigă „ochi cari vedeau și urechi cari auziau”, — cum scrie într'o scrisoare particulară. Cetise

*) Va apărea în curând în „Luceafărul”. A mai apărut în „Biblioteca de popularizare” a lui Sămăitca.

intereselor, cari sunt legate de aceasta pretensiune; și cu toate, că trebuie să cred, că funcționarii ceruali, cari încă nu posedă cunoștința de limbă indispensabilă, cunoscându-și chemarea se vor nizuși a-și însuși mijloacele de lipsă pentru a se putea înfăptui nemijlocit cu poporul din cerc, totuși află de bine a atrage atențiunea publicului și deosebit asupra acestei împrejurări de mare însemnată, cu scopul, ca în propriul cerc de activitate să tindă într'acolo și să fie cu mare băgare de seamă, ca acei funcționari comitatensi, cari nu înțeleg limba locuitorilor din cercul respectiv, să suplinească scăderea aceasta a cunoștinței lor de limbă, în măsura recerută de lipsa de a veni în contact nemijlocit cu poporul.

O mică observare. Nu tragem la îndoială bunele intențiuni pe cari le-a avut în vedere dl. ministru de interne Andrassy, atunci când a dat ordinațiunea aceasta însemnată. Credem însă, că scopul era mai bine și mai cu ușurătate ajuns, dacă ordinațiunea se trimitea municipiilor, nu acum, după efectuarea alegerilor de funcționari administrativi pe un nou ciclu de șase ani, ci cu mult mai înainte, încă în toamnă, și li-se făcea de detorință adunărilor municipale, că numai astfel de funcționari să aleagă în cercuri locuite de popoare nemaghiare, cari cunosc bine limba acestor popoare. Ordinațiunea era la tot cazul de o eficacitate mai evidentă, și făcea o impresiune și mai bună asupra celor de limbă nemaghiară.

„Chestia națională“

Bătrânul politician maghiar *Mocsáry Lajos*, singurul dintre Maghiari, care are vederi mai sănătoase în chestia de naționalitate din Ungaria, a scris un articol de Crăciun în chestia aceasta, și l-a publicat în ziarul sovinit din Budapesta „*Egyt-értés*“. Firește, că n'a putut lipsi observarea, făcută din partea redacțiunii, că ea nu se identifică cu părerea octogenarului *Mocsáry*. Impărtășim cetitorilor noștri în întregime acest interesant articol, după cum urmează:

„Cum stăm de prezent cu chestia de naționalitate? Chestia stagnează. De patruzeci de ani nici într-o parte nici într'alta. Și motivul principal e acela, că până acum n'am fost în stare să ne croim vre-o judecată asupra situației în care ne aflăm, cu privire la chestia de naționalitate. Suntem peste măsură îngroziiți de primejdia naționalistă. Auzim vorbinduse despre Dacoromânia, ne cad ochii pe o hartă rea, care împarte în state naționaliste, împreună cu monarhia Austro-ungară, și teritoriul Ungariei, și cădem în desperare. Chiar și ministrul de interne, în marea sa vorbire naționalistă s'a ocupat cu infecta compilație a unui oarecare *Aurel C. Popoviciu*. Realitatea e însă aceea, că dacă astăzi ar fi imbiați Românii noștri să se alăture la România, ei ar refuza ofertul. Nu râvnesc ei la o comunitate cu acel stat, care pe lângă perfecta independență de jumătate de secol n'a putut să ajungă mai departe decât să pună lumea în umire cu privilegiul răscoalii țărănești din trecut recent. Să li-se ofereze tuturor mizerabila existență de țărșoare de coroană de pe vremea lui Bach, în o mare Austrie federată, și toate (naționalitățile) vor răspunde cu poetul *Vörösmarty*: *Aici*

*ai să trăiești și să mori! Și de ce? Pentru că știu toate, că între semnițele cari locuiesc patria aceasta nu există acea naturală ură dintre câne și pisică, pentru că știu din experiența de mai multe secole, că rassa dominantă de aici nu e ca cea germană, care pentru un câștig de cinci groșițe e în stare să sugrume pe semenul său. Tocmai de aceea, o simțesc într'un mod care nu poate fi stărpit, că aici, în țara aceasta, în cele din urmă va eși *deasupra minții cea trează și va fi cu puțință o cooperare cinstită*. Pentru că e adevărat, că omul nu trăește numai din pâine, ci și din cuvântul lui Dumnezeu; dar iarăși, nu trăește numai din fericire naționalistă, ci mai sunt și alte bunuri morale, căci libertatea și bunăstarea poate să dea recompensă câte odată și pentru lipsurile ce se ivesc cu privire la starea ideală a unității de limbă.*

Groaza exagerată ne împinge apoi la pași cu adevărat estravaganți. Înțeleg *maghiarizarea generală*. Știm, că ea e negată, aici, și acolo. Dar atunci de ce izbucnesc aclamări și aplauze frenetice totdeauna când ultrașovenul baron *Báffy Dezső* repetă, că altă fericire pe seama patriei nu există, decât numai dacă se face Maghiar și ultimul purdel valah ori slovac? De ce se pot spune în mod nepedepsit astfel de lucruri în dietă, că *trebuie introdusă instruirea exclusivă maghiară de stat în școlile*? De ce a putut să prezinte fericiutul *Bartha Miklós* ca exemplu politica de naționalitate, pe care o observă Prusienii față de Poloni? Și unde țintează oare legea aceea însăși, după care în fiecare școală, fără excepțiune, trebuie să fie întrebuințate jumătate din carele de școală pentru însoțirea limbii maghiare?

Înzădar vom nega lucrul, aceasta dorință bolnăvicioasă există între noi, și formează una din principalele ingrediente în politica noastră de naționalitate. Și numai cu un grad mai puțin bolnavă e și ideea exprimată de nenunțarea din partea actualului ministru de instrucție publică al țării, că *altă cultură decât cea maghiară nu poate să existe în ară*. Vorbească poporul de rând așa cum știe, în stirea domnului, dar smântâna, clasa inteligentă, o lașm noi și facem să fie maghiară. Dar celelalte naționalități își au deja toate cultura lor proprie, în privința căreia steu în solidaritate cu masele mari ale irudițiilor din afară de hotarele țării! Unde e modalitatea apoi de a se face, ca în niziunile lor spre cultură, ca mijloc natural, să nu folosească limba lor maternă, ci una străină?

Să nu cerem lucruri imposibile. Noi nu avem a face cu rămășițe de popoare, aflătoare în apunere, cum sunt de ex. Flamanzii și Bascii, ci cu corpuri conștiente, aflătoare în dezvoltare și cu dorul de a merge înainte, a căror gravitare în afară numai așa o putem împede în mod fundamental, dacă în loc să-i mănâncăm de deasupra într'acolo, le dăm posibilitatea de ași vedea satisfăcute pretenziunile lor culturale a ci, la noi, între hotarele patriei. Și tocmai de aceea a dispus legea din 1868 despre naționalități (art 44 §-ul 17), că *însuși s'a tu ungar e dator a se îngriji, ca naționalitățile să se poată dezvolta în limba lor până unde se începe instruirea academică*. Slovaci au avut trei gimnazii, și statul ungar în loc să le mai facă și altele noue, a închinat cele trei avute!

Astfel de idei, astfel de lozince predomină și acumă politica noastră de

naționalități. Dacă greul poporului maghiar se tânguește, că de ce nu poate să fie așa, ca fiecare om să fie om și Ungur, și dacă îl vatămă de multeori până la sânge insultele ce i-le fac diferiții „agitatori“, cari de multeori stau pe o treaptă foarte inferioară în ce privește buna educație și tactul fin, e de înțeles. Dar dela conducătorii națiunii s'ar putea aștepta, ca să se ocupe serios cu chestia și să-și valideze aici în prima linie lozincă cu „*înțeleapta moderațiune*“, care a devenit acumă planetă dominantă în politica noastră, nu naționalistă, ci națională. Dar răul e acela, că bărbații noștri conducători au totdeauna câte un răvaș pentru apărarea drepturilor naționale, și pe răvașul acesta fac creștăturile astfel, că-și bat pieptul ca Unguri mari și dau pinteni pasiunilor sovinite. Se arată câte odată și semnele, că simțesc și ei că nu e bine așa. Astfel de semne s'au arătat de ex. cu ocaziunea vorbirii prim-ministrului *Wekerle*, rostită cu ocaziunea prezentării guvernului. Dar am auzit vorbe frumoase și dela dl. ministru de interne, contele *Andrassy*. Însă astfel de slabe încercări de a se rezima pe puterea arpiilor proprii trebuie să dispară numai decât în fața acuzei grozave de a — *pacta cu raționalitățile*. Așa rămân deci toate cum au fost. Dar nici nu e rana aceasta așa, ca să poată fi pansată cu vorbe frumoase, ori vindecată cu orice leacuri paliative. Pentru vindecare se cer fapte. Câtă vreme nu scoatem cuiul din rană, nu va fi rana vindecată. Rana cea mare a chestiei de naționalitate nu va fi niciodată vindecată, dacă nu se delatură întâiu cuiul, băgat în corpul națiunii, în scopul, ca legea dela 1868 să rămână numai pe hârtie. Chestia croată, care asemenea își are ingredientele sale, încă rămâne rană deschisă, câtă vreme nefericita pragmatică a căilor ferate, — cuiul vătămător al §-lui 57; — nu va fi delaturată.

Ce putem să așteptăm dela actualul sistem în privința ameliorării chestiei de naționalitate? Auzim spunându-se, că de aceea a trebuit să legăm cu ori ce preț pactul, ca țara să aibă timp liniștit pentru adunarea de forțe. Timpul acesta liniștit ar fi bine să fie întrebuințat și spre aceea, ca să odunăm puteri și pe terenul *raporturilor naționaliste*. Manipularea acestora cade în special în competența ministrilor de culte și de interne. Contele *Apponyi* vrea să arete, că știe să fie, nu numai orator genial, ci și administrator energic. Execută cu rigurositate legea școlară, după care pretutindinea trebuie folosită jumătate din timpul de instrucție, în mod necondiționat, pentru învățarea limbii maghiare. Și ținea în strictă disciplină pe toți învățătorii, cu excepțiunea călugărilor și a călugărițelor, pentru ca din *patriotismul maghiar să se creeze un obiect de studiu de un dat recerit*. Cumcă lucrul nu va avea efect prea îmbolditor, putem să o sperăm, după ce *rița își cam bate joc de legă*. Contele *Andrassy Gyula*, ministrul de interne, și-a spus în 26 Noemvrie 1906 programul în chestia de naționalitate, și l-a formulat astfel, că dă *iubire și dreptate poporului, și umărire necruțătoare agitatorilor*. Nobilul conte e fiul tatălui său. Iubește vorbele cu spirit, antitezile. Și e și puțină reministență din cunoștință istorice în cuvintele rostite, căci era loznică și la *J. Cobini*, să se poarte lupta și războiul în contra palatelor, iar *colibele să fie cruțate*. Dar programul cam schioapătă în teorie, după ce *popoarele naționale ste și agitatorii nu stau atât de departe unii de alții*, ca să fie indicată diferențierea în modul de procedare față de ei. În praxă cum a fost programul realizat? Față de agitatori, ce e drept, se vede strictetea aplicată. A fost asmuțată asupra lor marea armată a procurorilor. Pentru netrebnicii mici nici odată nu au fost închiși și n'au fost judecați la întemnițare lungă atâta agitatori. Dar poporul naționalist ce parte i-s'a făcut din dragoste? *Doisprăzece Slovaci au împușcat gendormii în Cernova*...

Departu stau de gândul, de a pune această groznică întâmplare în sarcina dlui ministru de interne. Ba spun și aici aceea ce am scris într-o foaie din străinătate, în care am răspuns la acușările lui *Björnson*, despre această tristă întâmplare. „Punctul de mănecare a fost înfumurarea hierarhică episcopoesacă, care nu s'a sfârșit decât sfârșirea de biserică cu asistență geandarmărescă. Celelalte au fost apoi treaba regulamentului militar austriac, introdus și în organizarea militară a geandarmăriei. Regulamentul acesta, după niște idei vechi despotice, consideră uniformă ca sfințenie de altar, și cine se atinge de ea e fiul morții. Regulamentul face de datorința soldatului, ba oficerului chiar sub greata pierderii onoarei, să-l calce la pământ“. Și ca să nu fie mai rău decât alt soldat, au pus și în mâna geandarmului o pușcă, al cărei glonte trece prin două corpuri de om. Nu e vorba deci de vre-o brutalitate asiatică, ci de brutalitate austriacă, deci germană. Dacă întreaga tristă întâmplare a avut și caracter maghiar, a fost

acela, că ministrul nu a voit să desavueze organele ordinii publice, iar contele *Andrassy Gyula* a contribuit cu o mie de coroane la colecta deschisă pe seama bieților orfani ai Slovacilor.

A fost frumos; dar nu e destul pentru împlinirea părții din program, referitoare la *iubirea față de poporul naționalist*. Cu durere trebuie să constat, că o politică serioasă a naționalistă nici acum nu avem. Bărbații noștri dela conducere să lasă mânăți de curentul sovinit, în loc să caute să pună în rânduri, în loc de zece mii, douăzeci de mii de oameni în lupta de apărare a independenței patriei. Spre delectarea dușmanilor noștri apoi, lumea întreagă ne vorbește de rău, iar frământările naționaliste se continuă mai departe.

Din România.

Crăciunul orbilor. La „*Vatra luminoasă*“ din București, unde sunt adăpostiți orbii, s'a ridicat un pom de Crăciun pe seama nenorociților din acest institut de binefacere, întemeiat de Majestatea Sa Regina *Elisaveta* a României, și la sărbările aranjate în jurul pomului, în ajunul Crăciunului, a luat parte și Regina, însoțită de principesa *Maria*.

Precis la orele 5 a sosit Majestatea Sa, și înaintând spre ziaristi dela toate foile bucureștene, prezenți în urma unei speciale invitații, le-a adresat o cuvântare scurtă dar calduroasă, în limbă ce mai curată și mai aleasă românească, multă mind presei pentru concursul dat întru înființarea și dezvoltarea *Vetrei luminoase* și rugându-o să-i dea mână de ajutor și în viitor.

Prezidentul sindicatului ziaristilor din București, dl *Procopiu*, a răspuns în câteva cuvinte bineșimțite, apoi s'au început festivitățile, pe cari nestorul ziaristilor din București, dl *Grigore Ventura*, le descrie în „*Conservatorul*“ astfel:

„Într'una din încăperi sunt așezate scaune, în fața cărora pensionarii institutului, orbi cu toții, au executat un bogat program de coruri, recitări, bucăți de muzică pe vioară, etc., toate bine învățate și bine executate. După terminarea părții artistice, am trecut în salonul cel mare, unde era așezat un pom, frumos împodobit. Aci li s'au împărțit darurile de Crăciun și am avut privilegiul de a admira o sumedenie de obiecte, lucrate de orbi, cu o dibăcie uimitoare.

O adâncă impresiune a produs această solemnitate asupra asistenței, cupusă din elita societății.

Regina avea ochii plini de lacrimi. Unele doamne plângeau de a binele. De a tmintrelea emoțiunea ne cuprinsese și pe noi toți.

Eu unul, cu greu puteam să-mi rețin lacrimile, când îmi aduceam aminte, cum acum câteva luni, fusesem lovit de o boală de ochi, care îmi răpea vederea și mă pusesse în fața grozavei dileme: „sau *Vatra luminoasă*, sau *sinuciderea*!“

Dar să gonim gândurile negre, precum le-au gonit nenorociții și nenorocitele, cari stăteau împrejurul pomului, fără a se putea bucura de vederea lui.

Admirabilă, nespuse de frumoasă și de măreață este opera Reginei noastre.

Ar fi destul crearea „*Vetrei luminoase*“ pentru ai asigura un renume, pentru a o immortaliza.

A da la sutinele de desmoșteniți lumina sufletească, a-i învăța să cetească, să scrie, să muncească, a-i reda lumii, a face din ei cetățeli utili societății și propriei familii, este o operă umanitară, incomparabilă!

Cine se îndoiește, să meargă la „*Vatra luminoasă*!“ Să privească, cum orbi și carbe muncesc, cetească, scriu, cântă, discută, știu tot ce se petrece în lumea din afară, uneori chiar își câștigă existența, în fine, au redevenit oameni, ca toți semenii lor, și atunci va înțelege, cât de colosală este fapta augustei noastre suverane.

Dar avea dreptate poeta încoronată și incununată, când ne spunea, că *Vatra luminoasă* este numai un început.

Sunt în țara noastră mii de nenorociți loviți de soarte, băieți și fete tinere, cari sunt lipsiți de vedere, și în „*Vatra luminoasă*“ sunt abia o sută, cari au găsit adăpost. Cu privilegiul zilei de naștere a M. S. Reginei s'a complectat suta de orbi ai „*Vetrei luminoase*“. Când te găudești că la *München* există o instituțiune analogă, care ocupă un loc mai mare decât grădina Cișmegeului, iar în Dresda se clădește un local, care va costa 4 milioane!

Am eșit din localul modest în care asistasem la festivitatea pomului de Crăciun, cu inima strânsă, buimăcit de tot felul de simțăminte opuse: admirație, și evlavie pentru geniala creatoare, apoi pe deoparte bucuria de a vedea în jurul meu mișcându-se veseli și activi niște ființe

istoria țării sale, operele filosofice contemporane, îndeosebi pe *John Stuart Mill*, călătorise prin țările civilizate ale Europei.

După o tăcere lungă, prima operă modernă, prin care începe epoca a doua a activității sale e „*Un faliment*“, căreia li urmează „*Redactorul*“, apoi „*Regele*“, „*Magnhild*“, „*Căpitanul Mausana*“, „*Noul Sistem*“, „*Leonarda*“. Apoi două mari romane, cari cu toată tendința lor moralizatoare, sunt bogate și în frumseți artistice.

Urmară apoi cele mai puternice piese ale lui: „*O mânășă*“, „*Peste puterile noastre*“, „*Laboremus*“, cari fac din *Björnsterne Björnson* unul dintre cei mai mari dramaturgi ai Norvegiei și ai timpului nostru. Dramele lui sunt din multe puncte de vedere vulnerabile, unele sunt deosebit teziste, pentru cari nici n'a fost scutit de stacurile compatrioților săi, cari apărau „arta pentru artă“, în înțelesul fals, care e bine cunoscut și publicului românesc. Vom avea altădată prilej să ne ocupăm cu dramele celor doi poeți mari ai Norvegiei, *Björnsterne Björnson* și *H. Ibsen*, de astădată reproducem o caracterizare a criticului danez, *G. Brandes*, care ne pare nimerită.

H. Ibsen e un judecător; sever ca vechii judecători ai lui *Israil*. *Björnson*

e un profet, povestitorul inflăcărat al unor vremuri mai bune. *Ibsen* în adâncul sufletului său e un mare revoluționar. În „*Comedia iubirii*“, „*Nora*“ și „*Strigoii*“ bicuiește căsniciile, în „*Brand*“ biserică, în „*Stălpii societății*“ burghezia conducătoare. Tot ce atacă e țândurit de critica lui bine gândită și pătrunzătoare și ruinele stau să cadă, fără a se zări însă în dosul lor nouă forme sociale. *Björnson* e un spirit împăciitor; el poartă războiul fără ură. Creațiunile lui sunt însemnate aici-colea de raze primăvăratice, pe când ale lui *Ibsen*, cu serioșitatea lui posomorâtă, apar într-o umbră adâncă.

Ibsen iubește ideea, consecuența în viața sufletească și rațională, care alungă pe *Brand* din biserică și pe *Nora* din căsnicie. Dragostea de idei a lui *Ibsen* corespunde dragostii de oameni a lui *Björnson*.

Această iubire de oameni îl face pe *Björnson* un poet-erou al întregii lumi civilizate. Și la sărbătoarea Norvegienilor, cari acum de curând au prăznuit împlinirea a lor 75 de ani dela nașterea lui, aducem și noi prinos de dragoste și admirație acestui *Messia* al Norvegiei.

O. C. T.

cari, până ori erau desmoșteniții omenirei, iar pe de altă durerea firească, ce provoacă privescerea altor dureri omenești.

N'am putut dormi până la orele 4 spre zi.

In fine somnul mă cuprinse. Dar visam, că eram orb și degetele mele se plimbau pe clapele unui piano și cântam un imn în slava Carmen Sylvei.

Fii binecuvântată, poetă dulce și senină! Tu care cu nobilul tău altruism împodobești Coroana ce-o porți cu pietrele prețioase ca: *poesia, caritatea și mila*.

NOUȚĂȚI.

Crăciunul în Sibiu. Sfintele sărbători ale Nașterii Domnului și Mântuitorului Isus Christos au fost prăznuite și în anul acesta cu evlavie și pompă cuvenită în Sibiu. În ziua primă, Marți, serviciul divin a fost oficiat în biserica catedrală prin însuși Înaltpreasfințitul Domn Arhiepiscop și Metropolit *Ioan Mețianu*, asistat de Preacuvioșii Lor: *Ilarion Pușcariu*, Arhimandrit și *Archiepiscopesc și Dr. Eusebiu Roșca*, Protosincel, director seminarial, apoi de protopresbiterii: *Moise Lazar și Pavel Boldea*, de presbiterul *Dr. Vasile Bologa* și de diaconii *Demetriu Câmpean și Vasile Stan*. Cântările liturgice le-a executat cu precizie corul mixt sibiian, condus de dl profesor de muzică *T. Popoviciu*. La finea liturghiei *I. P. S. S. Arhiepiscopul și Metropolitul Ioan Mețianu* a rostit o predică frumoasă și instructivă, insistând în ea, ca credincioșii bisericii să se adună jertfa pentru *biserică și școală*. Predica a fost ascultată cu mare interes, iar după terminarea ei credincioșii au erupt în sgomotoase „*Să trăiască*”. *I. P. S.* Sa a împărțit apoi anafora, sub decursul căruia act corul a cântat colinda „*O ce veste minunată*”. În ziua a doua oficiul divin l-au celebrat domnii *M. Voilean și Pavel Boldea*, protopresbiteri, *Dr. Vasile Bologa*, presbiter și diaconul *Vasile Stan*. Cântările le-a executat corul meseriașilor din Sibiu, condus de învățătorul *Candid Popa*. La masa Excelenței Sale au fost întruniți oaspeți mulți, atât în ziua primă, cât și a doua de Crăciun.

Sinod ecumenic. Din Constantinopol se știe, că patriarhatul ecumenic a luat hotărârea să convoace, pentru discutarea diferitelor chestiuni mai însemnate bisericesti, un sinod mare, la care se fie invitați toți metropoliții și cei cinci patriarhi, între cari și patriarhul din Ierusalim.

Dar frumos. Înaltpreasfințitul Domn Metropolit din Iași, *Partenie*, a donat bibliotecă sa, constatătoare din vre-o zece mii de volume, tot cărți de valoare, facultății teologice din Iași.

Indreptare. În articolele din numerele din urmă ale ziarului nostru, referitoare la sfetnicul și învățătorul lui Carol cel Mare, cu numele *Alcun* (Alcunus, Alchunus, numit și *Albinus*) a fost tipărit numele cu greșală: *Almin*, ceea ce îndreaptă.

Domnul George Popp, consilier regeșc și director de finanțe în Zombor, a primit titlul și caracterul de consilier ministerial.

Concertul de azi. Vineri, dat în sala dela *Gesellschaftshaus*, la orele 8 sara. din partea domnișoarelor *Käthe Meltz*, violinistă, și *Louise Gmeiner*, pianistă, cu concursul dlui *Alfred Novak*, dirigentul capelei orașenești, are programul următor: 1. Schumann. Sonata G mol, op 22: d-ra *Gmeiner*. 2. Wienawsky. Concert D-moll: d-șoara *Meltz*, cu acompaniarea capelei orașenești. 3. Chopin. E-dur, din opul 10. Brahms Intermezzi, A-moll și A-dur, op 118 și Dohnányi, Rapsodie, op 11: d-șoara *Gmeiner*. 4. Mendelsohn, Andante din concertul E-moll, Ioachim, Romantă și Vieux-temps Baladă și Poloneză: d-șoara *Meltz*, acompaniată la pian de *A. Novak*. 5. Beethoven Sonata, op 47 num. IX de d-șoarele *Gmeiner și Meltz*.

† **Clemente A. Raicu**, viceprotopop gr. cat. al tractului Fărăgău, după scurte suferințe împărțit cu sf. taine a încetat din viață Duminecă în 5 Ianuarie 1908, în anul al 66-lea al etății și al 34-lea al preoției. Rămășițele pământești ale decedatului au fost depuse spre odihnă eternă Marți în 7 Ianuarie a. c. la 11 ore a. m. în cimitierul comun din Teaca. Pe decedatul îl deplâng: Maria Raicu născ. Moga, ca soție. Mți marit. C. Popp, ca fiică. Victor, Adrian, Traian, ca fii, văd. Carolina Cosgaria n. Raicu, ca soră, Constantin Popp, ca ginere. Fie-i țărâna ușoară!

Vin acasă. Cu vaporul „*Caronia*” au plecat din New-York, America, pentru a veni acasă în Ungaria pe la Fiume 1420 de emigranți.

Promoție. În 23 Decembrie a. c. au fost promovați doctori în medicină trei tineri români, și anume, *Aurel Cândea*, fiul protopresbiterului gr. or. *Ioan Cândea* din Avrig, *Cornel Dărămuș*, fiul fostului notar din Cetea și *Vasile Cucu*, fiul fostului învățător *Nicolae Cucu* din Ucea-inferioară. E primul caz, că deodată au fost promovați trei tineri români.

Revista Economică apare cu începerea anului 1908 sub conducerea dlui *Constantin Popp*, funcționar la „*Albina*”. Directorul de până aci, dl *Ioan I. Lăpădatu*, s'a retras, fiind prea ocupat în alte părți.

Dr. A. Crăciunescu, — vara în Băile Erculane l. Mehadia — reintorcându-se din călătorie de studii, va continua, în decursul sezonului de iarnă (1 Ianuarie — 1 Mai st. n.) praxa medicală în *Abbazia*, Vila Pension Hercules.

Țara noastră, foaia populară a *Asociațiunii*, va fi foaie cu cauzie dela Anul nou, îndreptățită să se ocupe și cu politica. În anul ce se încheie i s'au făcut vre-o 15 procese, pentru abatere dela lege prin publicarea de articole ori notițe de conținut politic. Numărul de Crăciun al acestei foi populare a fost număr dublu de 40 pagini, bogat în cuprins. Ar fi de dorit, ca foaia aceasta să-și facă intrarea în casa fiecărui țaran român, știutor de carte.

Din Cluj ni se scrie: „Preoțimea gr. or. din tractul Clujului, în ancheta ținută în 19 l. c. la Cluj, sub prezidiul Prea On. Domn protopop *Tușiu Rosescu*, s'a pronunțat cu însuflețire, că în cele mai multe parohii vom fi în stare să salvăm școalele confessionale”.

Alegere de preot. Nimicindu-se alegerea de preot gr.-ort. din Măgarei, întâmplată la 8 Iulie a. c. s'a făcut noaună alegere, în 23 Decembrie, și singurul candidat *Ioan Radu* a întrunit toate voturile celor prezenți, 67 la număr. Prin urmare a fost proclamat ales.

† **Ioan Hanteiu**, învățător la școala gr. ort. din Archita, a decedat după lungi și grele suferințe, Marți, în 25 Decembrie v. la orele 7 dimineața. Rămășițele sale pământești au fost așezate spre răpaus etern Joi, în 27 Decembrie v. la orele 2 d. a. în cimitierul comunei Hendorf. Odihnească în pace.

Din Coșna comit. Bistrița-Năsăud ni se scrie, că în 4 Ianuarie n. dimineața la 7 oare a fost acolo un frig de 36 grade Cel. = 30 Rem. Aceasta mare schimbare în temperatură s'a făcut numai cu 2 zile mai înainte. Până aci clima era domoală.

Din Ripa-superioară ni se scriu următoarele: „Cu bucurie viu a vă comunica faptul, că comitetul nostru parohial extraordinar în ședința sa din 12 Decembrie, iar sinodul parohial extraordinar din 16 Decembrie a. c. în Ripa-superioară tractul Reghinului, la inițiativa harnicului și zelosului nostru paroh *Nicolau Gliga* a urcat salariul învățătoresc deja de acum, adică cu începutul anului școlar 1907/1908 la minimum scris de lege, anume, salariu fundamental 1000 coroane iar primul cuinuenal de 200 coroane. Cu atât mai laudabilă e aceasta faptă, cu cât întreg salariul — în lipsa altor mijloace — se acoperă prin repartițiuni, — și deși însărcinat cu grele poveri, ca aruncuri comunale și comitatense, — totuși cu dragoste creștinească a îmbrățișat acest popor și această sarcină noaună, arătând prin această, că vrea cu orice preț să apere școala străbună confesională de toate neajunsurile”.

Postul de practicant pentru un tânăr absolvent de 6 sau 8 clase gimnaziale, din familie bună, solid și care știe bine și ungurește — e de ocupat cu 1 Februarie 1908. Reflectanții să se ofereze în persoană. *D. Banciu*, farmacist în Sălște, (Szelistye, Szeben). 2-2

Viață socială.

Teatrul în Reghin. Tinerimea română din Reghinul-săseșc, sub conducerea dlui inv. Alex. Moldovan, aranjează la 14 Ianuarie n. 1908 precis la 8 oare seara concert și teatru, în sala cea mare a hotelului orașeneșc. Prețurile: Loje: cor. 10, loc I: cor. 2 loc II: 1 cor. 60 fileri, loc III: 1 cor. 20 fil., stat: 60 fil., Galerie: 40 fil. Bilete se vând în negustoria de haine a dlui Iosif Iacob — în piață, — iar seara la oasă. Venitul curat va forma baza unui fond pentru aranjarea de concerte și teatre românești în Reghin. Marinimoasele suprasolviiri vor fi cuitate cu mulțămită pe cale ziaristică.

Concert în Vidra-de sus. Tinerimea din Vidra de sus invită la concertul și teatrul împreună cu joc ce-l va aranja Marți, în 1 Ianuarie st. v. 1908 în sala școlaii din loc, sub conducerea dlui învățător Ioan Luca. Inceputul la 7 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 cor., de familie de 2 membri 1 cor 80 fil. Venitul este destinat fondului corului. Suprasolviirile se primesc cu mulțămită și se vor cuita publice.

Petrecere în Aciliu Tinerimea adultă din Aciliu invită la producțiunea declamatorică-teatrală ce o va aranja în 1 Ianuarie st. v. 1908 (Anul-Nou) în localul școlaii române gr. ort. din Aciliu. Inceputul la 7 ore seara. După producțiune joc. Ofertele benevole se vor cuita pe cale ziaristică. Venitul curat e destinat pentru biblioteca tinerimei. Invitări speciale nu se fac.

Consemnarea contribuțiilor ca răscumpărare a felicitărilor de Anul nou pentru Muzeul „*Asociațiunii*”.

Confirmăm cu mulțămită primirea următoarelor sume dela P. T. Domni: *Dr. Eugen Bran*, avocat, și soția, Teaca 10 cor., *Alexandru Crăciunescu*, Soceni 3 cor., *Dr. Ioan Lupaș*, profesor, Sibiu 5 cor., *Nicolau Garoiu*, avocat, Zărnești 10 cor., *Avram S. Păcurar*, protopop, Mercurea 6 cor., *Dr. Ioan Vescan*, avocat, Teaca 3 cor., *Dr. Andreiu Pop*, avocat, B.-Huedin 8 cor., *Sever de Barbu*, contabil, Reghin 5 cor., *Dr. Ambrosiu Chețianu*, profesor, Blaj 4 cor., d-șoara *Elena Petrașcu*, direct. internatului „*Asociațiunii*” 10 cor., dna *Carolina Pop*, Morlace, Rubin Pațița, *Dr. I. Popescu*, Reghin, advocați, *Andr. Voda*, preot, Armenișul de-Câmpie, *Nicolae Proștean*, avocat, Lugoj, fiecare câte 5 cor., *Gavril Vărtic*, jude regeșc de tribunal în pens., Bistrița 10 cor., *Romul Furdul*, protopop, Câmpești 4 cor., *Ioan Fanea*, not., Tâlmăcel, *Petru Stoica*, direct. de bancă, Constantin Țarina, noter comun, ambii din Satu-nou, *I. Corbu*, Bistrița, *Ilie Dobrota*, paroh, Poiana, fiecare câte 2 cor., *Traian I. Marcu*, secretar de bancă, *Petru Negru*, cassar de bancă, *Romul Pop*, contabil la „*Sentinela*”, *Traian Dostea*, vice-notar, *Dr. Victor Mihăilă*, medic, *Trifon Miclea*, protopop, *Ioan Gașpar*, învățător, toți din Satu-nou, fiecare câte 1 coroană. Sibiu, 10 Ianuarie 1908.

Prezidiul Asociațiunii:
Iosif Sterca Șuluțu.

Teatru.

Directorul teatrului german din loc, dnul *Leo Bauer*, ca și în trecut tot asemenea și în anul acesta își dă toată si lința de a satisface pe deplin pretenziunile publicului iubitor de artă dramatică, angajând atât puteri bune, cât și piese alese și nouă, cari se joacă pe scenele teatrelor din capitale.

Asară s'a jucat de nou drama *Hoțul* (Der Dieb) de *Heinrich Bernstein*. Argumentul acestei piese este următorul:

Marie Louise Richard iubește la nebunie pe bărbatul său, *Richard*.

Dorința vieții lui este să admire într'una pe *Marise*, să fie frumoasă, cea mai frumoasă, cea mai sărbătorită. *Marise* nu voește altă bucurie decât să placă lui *Richard*, care nu cunoaște altă fericire, decât să-i procure plăceri *Marisei*. — Ei sunt în gazdă, pentru timpul de vacanță, la prietenii lor, familia *Lagardes*. — *Fernand Lagardes*, fiul, iubește la nebunie pe *Marise* — ea se știe iubită, ise pare o glumă la început, îl incurajează prin mici cochetării, la urmă însă îi poruncește s-o lase în pace — căci ea nu poate iubi pe altul decât pe *Richard*. Ei sunt decizi să plece, însă d-nul *Lagardes* îi roagă să mai întârzie puțin, ca are să le spuie o întâmplare gravă ce se petrece la el în casă. Decâtva timp îi lipsesc niște bani cei avea depuși într'un saltar — neștiind pe cine să bănuiescă, a rugat pe un oarecare *Zambault*, fost judecător, să se instaleze

la el în casă și să facă cercetări. *Zambault* descopere hoțul, însă refuză să vorbească înaintea tuturor. După multe stăruințe spune, că e chiar fiul, *Fernand*. Toți se indignează, el este chemat, însă nimeni n'are curajul să-l anunțe. *Marise* se propune ea — sosește *Fernand*, care mărturisește faptul.

Marise și *Richard* se retrag în camera lor de dormit, *Richard* ajutându-i să se desbrace îi face observații pentru luxul ce îl face. — Ea îi răspunde, că le-a cumpărat de ocazie, foarte ieftin. *Richard* nu crede, caută într'un saltar și găsește 6000 lei. Ea susține că sunt economiile ei, *Richard* insistă să-i spuie adevărul și proveniența acestor bani, însăfârșit mărturisește, că ea a furat banii lui *Lagardes*.

D-nul *Lagardes*, ca pedeapsă, cedează a trimite pe *Fernand* să expieze greșala în străinătate, prin muncă și siguranță, când *Marise*, care e de față, mărturisește faptul. — *Lagardes* e fericit că nu e fiul său autorul furtului, și alege după *Fernand* spre al înapoie, — *Richard* și *Marise* pleacă în străinătate în locul lui *Fernand*.

Sămbătă: *Auf Nissenskoog*, dramă.

Fete tinere

fie ele de o constituție slabă sau cuprinse numai de un morb trecător, folosesc cu încredere Emulsiunea lui SCOTT, care și-a câștigat renumele de cel mai bun, prin gustul ei, mistuirea ușoară și prin admirabilă-i putere nutritoare. 8 (276) 3-4

Veritabil numai cu această marcă — Pescarul — ca semn de garanție al experiențelor lui SCOTT.

Mijloc nutritor.

Fetele tinere ar trebui să folosească întotdeauna acest mijloc într'adevăr probat și bun, dacă se simt slabe, răpânde și descurajate.

Prețul unei sticle originale C. 2-50.

De cumpărare în toate farmaciile.

„*Albina*”

institut de credit și de economii în Sibiu.

Publicațiune.

In sensul art. de lege XXXVI din a. 1876 §. 29.

1. Suma scrisurilor fonc. puse în circulațiune cu ziua de 31 Decembrie 1907 face K 6.405,000.—

2. Pretenziunile institutului de imprumuturi hipotecare, cari servesc de acoperire a acestor scrisuri fonciare sunt de „ 8.160,994-43

3. Valoarea ipotecelor luate de bază la susnumitele imprumuturi hipotecare este de „ 30.647,844.—

4. In sensul § 97 din statute „fondul special” pentru asigurarea risurilor fonciare e de 500,000.—

acesta e indus în cont separat și plasat în următoarele efecte publice:

Nom. K 6,400.—, Sorți de stat din 1860 cu 4%.

„ „ 6,200.—, Obligațiuni cu premii ale băncii ung. hipot. cu 4%.

„ „ 4,400.—, Sorți de ale imprumut. pt. regul. Tisei cu 4%.

„ „ 1,800 —, Sorți de ale imprumut. pt. regul. Dunărei din 1870 cu 5%.

„ „ 5,800.—, Obligații cu premii de ale institut. austr. priv. de credit fonc. cu 3%.

„ „ 94,000.—, Scrisuri fonciare Ungare. Landes-Central-Sparcassa cu 4 1/2%.

„ „ 18,200.—, Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial Bank cu 4 1/2%.

„ „ 74,600 —, Scrisuri fonciare Pester ungar. Comercial Bank cu 4%.

„ „ 16,000.—, Scrisuri fonciare ale Institut. de credit fonc. p. proprietarii mici cu 4 1/2%.

„ „ 110,000.—, Obligațiuni comunale Pester ungar. Comercial Bank cu 4%.

„ „ 196,000.—, Obligațiuni comunale Pesti hazai első takp. egyes. cu 4%.

„ „ 4,000.—, Acțiuni de ale Institutului de credit fonciar pt. proprietarii mici din Ungaria cu 5%.

Sibiu, 6 Ianuarie 1908.

Directiunea.

AVIZ.

Să apărăm poporul nostru de procese fără rost. Rog respectuos preoțimea noastră să o aducă la cunoștință și să îndrumeze poporul la mine care pot da informațiuni și îndrumări **gratuit** în afaceri sau procese civile, penale, administrative, financiare și ereditare.

Cei din depărtare să-și spună cauza în scris alăturând și speșele de postă, să scrie legibil numele comunei și poșta.

Blaj, Ianuarie 1908.

Benjamin Filip sen.

(362) 1-2 agentură de informațiune, în Blaj.

8845 sz, 1907 poig.

[363] 1-3

Hirdetmény.

A nagyszébeni kir. törvényszék közlése, hogy Szebenvármegyébe kebelezett Szelindek község határába eső az elpusztult szőlők területére részleges tagosításának elrendelése iránt Hállmea Márton és 140 érdektársa ottani birtokosok kérévénye folytán a tárgyalást elrendelte annak hatánapjáik 1908 évi február hó 24-ik napját d. e. 9 órakor a szelindeki községi irodába kitűzte.

Ezen tárgyalásra az összes érdekelt szőlő birtokosok azon megjegyzéssel idéztetnek meg, hogy az arra megnevezett birtokosok atagositásba beleegyezőknek fognak tekintetni.

Nagyszében, a kir. törvényszék mint polgári bíróságnak 1907. évi deczember hó 17-én tartott üléséből.

Dr. Kemény
elnök.

Csegezy
jegyző.

Nr. 661-1907

[359] 3-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa II. din Mihaleni, protopresbiteratul Zarand, se scrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate la coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și aștearnă cererile la subsemnatul oficiu protopresbiteral, având a se presenta în biserică spre a cânta, respective a oficia și cuvânta.

Brad la 12 Decemvrie 1907.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Zarandului în conțelegere cu comitetul parohial

Vasile Damian,
protopresb.

Nr. 13247 Bis.—1907.

[361] 2-3

Concurs repetit.

Lângă parohul neputincios Toma Frațes din Bacifalu s'a sistemisat un post de capelan cu drept de succesiune.

Parohia este de clasa I.

Pentru ocuparea acestui post de capelan se publică concurs inoit cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele parohiei fasonate la coala B. cu ocaziunea întregirii venitelor dela stat și eventualul ajutor din suma destinată pentru capelan.

Suplicele sunt de a se înainta în termenul legal la oficiul protopresbiteral al tractului Brașov.

Sibiu din ședința consistorului arhidiecezan ca senat bisericesc, ținută la 11 Decemvrie 1907.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 408-1907

[360] 2-3

Concurs repetit.

Decretându-se prin Ven. ordin consistorial din 5 Decemvrie 1906 Nr. 10,988 Bis. filia Copsa mare de parohie materă de cl. III, pentru ocuparea aceleia, pe baza rezoluțiunii Preaven. Consistoriul arhidiecezan din 18 Septemvrie 1907 Nr. 9967 Bis. se publică din nou concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt:

Porțiunea canonică 1 jugăr și 400 pământ, parte arător, parte fanaț.

Simbria preoțească: dela 30 familii câte una ferdelă grâu și câte una de cucuruz sfărmat, iar dela 30 familii câte o jumătate ferdelă grâu și o jumătate de cucuruz sfărmat.

Venitele stolare anuale în sumă de 169 cor.

Prestațiuni în zi de lucru și anume: dela 30 familii câte una zi de lucru cu plugul, și dela 30 familii câte una zi de lucru cu palma.

Șase stângini de lemne aduse în curtea parohului.

Concurenții își vor înainta petițiunile cu documentele recerute, subsemnatului oficiu în termenul indicat, și sunt datorii a se presenta în biserică pentru a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Mediaș, 17 Decemvrie 1907.

Romul Mircea,
protopresbiter.

VASILIE BANN

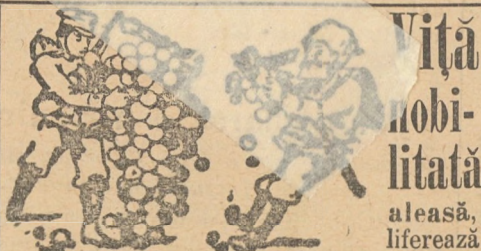
SIBIIU

str. Ocnei 7 — str. Faurului 16

în casa sa proprie „La Cizma roșie”
cel mai mare

depozit de încălzăminte

pentru bărbați, femei și copii. Pentru provincie comandelă se trimit recomandate, în caz de nu corăspund, se primesc îndărapt în schimb. [90] 38—

Vita
nobilată
aleasă,
liferează

în cea mai bogată cantitate, firma

Kokeltaler

Erste Rebenveredlungsanlage
recunoscută deja de ani ca cea dintâiu
și cea mai solidă

Proprietar: **FR. CASPARI**,
Mediaș, Nr. 59. (Ardeal).

Rog cereți listă pentru prețuri ilustrată!
Lista pentru prețuri conține scrisori de recunoștință din toate părțile țării Prin urmare se poate fiecare proprietar de vie, înainte de a face comanda, încredința despre promptitudinea firmei și bunătatea materialului. [307] 20-40

Avis domnilor învățători!

Dela Librăria arhidiecezană se pot procura **Tabelele de intuițiune Hölzel**, adică cele patru anotimpuri și casa țărănească, trase pe pânză **6.60 cor.**, provăzute cu bețoșoare sus și jos **8.60 cor.** Seria completă, trasă pe pânză cu bețoșoare **43 cor.**, plus porto 92 fileri.

Biblioteca

„Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiu”.

La librăria arhidiecezană din Sibiu, se află de vânzare următoarele cărți:

- Nr. 1. Ținerea vitelor, de E. Brote K.—24
2. Trifoiul, de Eugen Brote —24
3. Prăsierea pomilor, de D. Comșa —24
4. Legea veterinară, de învățătorul Muntean—80
5. Insoțirile de credit (Raiffeisen), de Dr. Aurel Brote 1 60
6. Cartea stuparilor săteni, de Romul Simu—70
7. Statutele tovărășiiilor agricole ——
8. Statutele insoțirilor de credit (Raiffeisen)—
9. Povețe pentru stăpîrea gândacilor de Maiu—10
10. Darea pe vinuri și favorurile (Inlesnirile), ce le face legea în privința ei proprietarilor de vie—
11. Povețe pentru apărarea împotriva gândacilor, cari sfredelose mugurii—10
12. Scurtă povățuire la stăpîrea șoarecilor de câmp—10
13. Cum să îmblătim orzul de bere—18
14. Viierul român sau Noua cultură a viilor, de Nic. Iosif—70

„CORDIANA“ institut de credit și economii,

Filiala Agnita

(Szent-Agotha, strada lungă 81)

primește depuneri spre fructificare cu 5%, pe lângă

(337) 10-10

abzicere de șase luni cu 5½%.

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă.

Cea mai renumită bere

din

fabrica de bere alui Anton Dreher A. G.

în Kőbánya (Steinbruch)

se recomandă cu inzistență P. T. Public.

Se poate procura în cele mai bune prăvălii.

Depositul principal se află la

M. Samuel Rubinstein,

[76] 40—

Sibiu — Nagyszeben.

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în data ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate (146) 9-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal. Prețcuranturi ilustrate gratis.

Pentru economii!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însămnătate este pentru oricare econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta se urcă valoarea, adică prețul vitelor, porcilor și cailor. Prețul 60 fileri.

Moartea cloțanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stăpîrea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă, sau foarte puțin. Prețul 30 fileri.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este, că vitele și porcii sufer mult de mâncărimea păduchilor, prin care mâncărime sunt reținuți în îngrășarea și dezvoltarea lor, ba chiar slăbesc, încaț în loc de a li se ridica prețul, chiar perd din valoare. Fiecare ecorom să întrebuințeze această unsoare. Prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și diferitelor liqueruri. Cine voește a-și prepara rum și liqueruri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru a prepara 1 litră — st. 40 fileri. Tot atâta și pentru rachiu de prune, drojdi, slivovită, borovicika și altele.

Thea foarte fină și bună. Prețul 1 pachet 20 fil., 1 kg. 3 și 4 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai din suc de zmeură de pe munte, preparat cu zahar rafinat. 1 kg. i cor. 20 fil.

Tinctură contra picioarelor și mânilor înghețate. 70 fileri.

Tinctură contra bătăturilor (ochi de găină). 70 fileri.

Cereți preț-courantul cel mare și-l primiți gratuit.

Toate acestea se capătă la:

Cornel Demeter

apotecar în Szászváros, piața școalei Nr. 37.

[95] 37-52